

Första roten, tomt 52

Utanför kvartersindelningen

Ekelundsgatans södra del lämpligen kallad "Linvävaregatan"

Det är omöjligt att bli klok på vad som avses med lägesbestämningarna i dombokens uppgifter angående de tomter, som (framför allt till linvävare) utdelades på södra delen av Ekelundsgatan väster om kvarteret Artilleristallet 1681 och som sedan utlades till gata efter den stora branden 1804. De stämmer inte inbördes. Men som exempel på hur det gick till vid tomtutdelningen och villkoren vid den kan det vara värt att citera domboken ändå:

13.7.1681:

"Alldenstund någre små tomter åpå slätten under Ekeskogen utsedde och avstickade äre till att bebygga och Anders Christophersson begiärer och anhåller, att een däribland måtte honom efterlåten blifwa, hwilken han bebygga will. Dy upplåts honom den plats, som är närmast till Mårten Joensson wäfware [skriven 1.53] å södre sidan belägen. hållandes i längden trettioåtta fötter och i bredden 24 fötter [nummer 52?]" Märkligt nog talas det om en Anders Christopherssons änka i förhistorien till tomterna 1.48 och 1.49 16.4.1683.

När tomtöreslängderna börja 1696 tillhörde gården "Sönne wäware".

Enligt Berg: Samlingar till Göteborgs historia s. 344 omtalas *Sone Nilsson* i Göteborg redan 1681.

Den 5.3.1684 vände sig Petter Borelius i kämnärsrätten mot Petter wäware, Hans Rosenberg och Sone wäware (Petter wäware kan vara den av Berg a.a. omtalade åldermannen Petter Rosenberg). Vävarna hade tagit 180 alnar varpat lärftsgarn från en bönhase, vilken pliktat i gillet för sina förseelser. Åldermannen Petter wäware hade garnet hos sig. Han hade vid tiden ifråga försäkrat Petter Borelius, att han skulle få lärftet för samma pris som han hade accorderat med bönhasen om det, nämligen 2 öre smt alnen. Hans Rosenberg hade "bonat" väven och Sone hade varpat den.

Att "Linvävaregatan" (mitt uttryck) inte var någon fridens hemvist framgår med all tydlighet av domböckernas skildringar om vävarstriderna, särskilt Sone wäwares hustrus ovänskap med än den ene, än den andre särskilt med vävarna Hans Jürgen Paul (1.49) och Christopher Larsson.

I oktober och november 1689 behandlades såväl i kämnärs- som i överrätten Sone Nilssons anklagelser mot linvävaregesällen Hans Larsson för att ha haft olovligt umgänge med Sones hustru. Hans Larsson hade kommit från Marstrand till Göteborg och var nu kommenderad till Varberg som soldat. Den 14 november försäkrade Hans Larsson, att han aldrig haft umgänge med Sones hustru men

"Wäfwareåldermannen den gamble man har bedit mig säyat till att stifta ont mellan Sone Nilsson och hans hustru".

I kämnärsrätten den 31.8.1692 besvärade sig sergeanten Jonas Carlsson och soldaten Jon Matsson över att Jon hade varit slagen och illa hanterad av en soldat under garnisonen och Sone Nilsson

vävares hustru, vilka hade klivit upp på ett ränne och slagit honom, han med näven och hon med en karbas på grund av att Jon nödgats "låta sitt watn igenom en glug på väggen".

Fältskären Mäster Daniel Thilisch berättade sig strax därefter ha besiktigat soldaten och då var han blå och slagen. Gesällen Sven Månsson berättade, att soldaten under garnisonen, som då var där, gick in i gården och strax kom ut därifrån och frågade efter," vad Folck på vinden war". Han visade, att han var våt. Garnisons- soldaten tog ett ljus, som han höll i, när han stod på stegen, då soldaten gick upp till den andre och frågade om han var sjuk, och då denne svarade nej och samtidigt frågade, varför han "pissar på Folck" och slog några slag på honom. Även Sones hustru gav honom andra slängar på benen. när stegen som han stod på borttagits,.

På vävareämbetets vägnar vände sig Anders Andersson och bisittaren Anders Sörensson 5.12.1794 mot Sone vävares hustru och Christopher (Larsson) vävare. Åtskilliga grannar hade uppkallats: Hustru Sara (Börjesdotter) i bahnen (begr. 24.1.1735), Bengt smeds änka, Pehr vävares hustru, Anders stadstjänares dotter, Nils Falcks hustru, Olof ringekarls hustru, Anders Blekare och Hans besökare. De ville samt och synnerligen utlåta sig, att de "fuller icke egentligen" kunde veta, vad som gjordes i svarandenas hus, "dock weeta de, att der föres ett otidigt leverne". (Sara Börjesdotter [Sara i bahnen] erhöll 20.3.1693 stolrum i domkyrkan, södra sidan bak dörren. Att hon var knuten till repslagarebanan framgår av att det i kämnärsrätten den 9.4.1709 omtalas, att hon erhållit stulet tågvirke av Börge Grijs, Per Dufwa Olof Tufwe och Olof Hagman. Var hon gift med repslagaren Lars Andersson 1.48?).

Den 12 okt 1698 berättade John Hansson Wärme, att han en gång stod i sitt fönster, då vävaren Hans Jürgen kom gåendes "neder ifrån gatan". Hans Jürgen klappade åtskilliga gånger på Sone vävares fönster men eftersom han icke fick något svar, gick han därifrån men kom strax åter tillbaka och gick genom bakporten till Sone vävares hus. När Hans Jürgen hade varit inne någon stund "hörde han ett stort buller där uppväxa, varför han själv också själv förfogade sig därin för att höra, vad som passerade". Han varseblev strax, att Sone vävares hustru tillika med några fler kvinnfolk var ihop med Mäster Hans Jürgen, som var helt blodig på näsan. De skällde varandra för skälm och hora. För att förekomma ytterligare missförstånd drog han den "överst druckne" mäster Hans Jörgen med sig ut med våld och ledsagade han honom hem igen. En dag, när hustru Elin Andersdotter gick förbi Sones hus stod fönstren öppna, då hon hörde Hans Jörgen skälla Sone vävare för hundsfott och skälm. Det sades i rätten ett par veckor därefter, att det med vittnen hade bevisats att Mäster Hans Jürgens hustru anklagat mäster Sones hustru Imo: att ha legat hos Christoffer vävare för ett halvt dussin silverskedar; 2do: hon skulle med horeri förtjänat 2 kannor vin, som hennes man hade druckit upp, varför 3 tio han var en utskämd man, Hans Jürgens hustru fick böta 6 mark för vart och ett av de tre skällsorden och det uppställdes hot om 40 marks vite, om parterna bröt friden dem emellan.

Pehr Hansson vävare berättade den 18.4.1699, att Hans Jürgens hustru hade kommit till honom och kallat hem sina gesäller för att de skulle börja sitt arbete och då hade Sones hustru också varit där och strax börjat svära och kallat henne en "hocketrant" (kocke-?) och "trantefutz" och frågat om hon inte hade fler "lögneskrifter" att lägga fram inför rätten. Mer kunde han inte höra, eftersom han strax begynt att slå med sin väv "ångrandes han inte mer att han icke strax, då de begynt att ordkastat språng på dörren." 11.5.1699 sade Sone vävares hustru, att Hans Jürgens hustru dragit mycket arbete från henne.

14.3.1702 vände sig timmermannen Mäster Olof Larsson mot Sone Nilssons vävares hustru *Elin Olofsdotter*, som hade beskyllt hans hustru för att ha kastat en bytta människoträck för hennes

dörr. Han kallade henne "tjuvabryggerska" och trollpacka, Elin Olofsdotter svarade: "Du skalt [det] aldrig bevisa."

Bankokontoret uppbjöd 27.2.1699 vävaren Sone Nilssons hus på Nygatan under Ekeskogen. För att inlösa sin gård från banken lånade Sone pengar av sal Albrecht Weddinghuusens änka Margareta (AIIb:4, 15.11.1701). Sone Nilsson levde i maj 1710 (se nedan). Mäster Anders Jacobsson Bagare övertog stolrum i domkyrkan 4.1.1711, vilket tyder på att Sone avled senare delen av 1710.

I mål den 6.5.1710 mellan hustru Elin Olofsdotter och vävaren Christopher Larsson jävades danske krigsfånge Hans Hindrik Graupe, som var i tjänst hos Elin Olofsdotter. Hustru Kerstin Larsdotter satt med sitt späda barn i knäet, då hon hörde buller på gatan och fann att Christoffer Larssons rock var i stycken och han höll ett "skiöffelskaft" i handen med vilket han slog hustru Elin Olofsdotter hos timmerman Olof Larsson. Annika Eliasdotter berättade, att hustru Elin kom därifrån med ett ölstop i handen och så snart hon fick se Christopher frågade hon honom, varför han slagit sönder hennes fönster. Jo, därför att hon kallat honom för tjuv och skälm. Hon gick in efter en "skiöffel" (skyffel) och ville slå Christopher Larsson därmed men Christopher tog den ifrån henne och slog henne en gång över ryggen så att skaftet gick av och sedan en gång i huvudet med den resterande delen, så att blodet började flyta ned på kläderna. Elin rev sönder Christophers rock och kastade stycken därav på gatan. Bitarna hade hennes dotter tagit upp samt med en yxa delat i mindre bitar.

Christopher Larsson tillstod, att Annikas berättelse var sannfärdig och sade dessutom att han något tidigare hade varit hos hustru Elin Olofsdotters man Sunne vävare och bett honom som en förständig man styra sin hustru tillrätta vid vilket tillfälle han jämväl efter några dem förlupen ordväxling skall ha slagit sönder några fönsterrutor hos honom.

12.5.1710: Då hustru Sara Börgesdotter (i Bahnen), Hans Jürgen Wäfwares och Sone Wäfwares hustrur inkom sökte Rätten förlika dem och få dem att alldeles avstå från sladder och skvaller. Sara och Sones hustru förliktes. Men Hans Jörgens hustru ville inte disponera sig till någon förlikning. Sone vävares hustru fick plikta 12 mark för 2 okvädingsord och dessutom betala 2 d smt i rättegångskostnad.

Sone vävares hustru Elin Olofsdotter begärde i sitt mål i kämnärsrätten den 10.5.1710 mot Christoffer Larsson vittnesmål av Jürgen Hanssons hustru Annika Larsdotter och hennes dotter Maria Johansdotter. Hustru Annika Larsdotter berättade, att Christoffer Larsson inkom till henne för någon tid sedan, då den ena armen av hans rock var helt söndrig, som hans hustru, som hade kommit på besök till henne före honom, strax sydde ihop. Christopher Larsson sade, att hustru Elin Olofsdotter haft sönder rocken. Den 13.5.1710 sade hustru Elins 12-åriga dotter Helena "Sunnedsdotter" sig ha återställt bitarna till mäster Christopher.

1714 (jus prot.p. 964) omtalas Olof Larsson timmermans (1.51) och andra grannars på Ekelundsgatan ovänskap med Sone vävares änka. Hon bodde i gården 1715, då tomtvärdet var 70, husvärdet 40 och änkans lösöre värt 20 d smt.

Den 14.2 1715 hade timmermannen Olof Larsson låtit uppbjuda Sone vävares änkas hus på Ekelundsgatan för 79 d 28 öre skuld. I mars samma år värderade mäster Tyrus Hasselgren, mäster Hinrich Ekebon, mäster Niclas Make och mäster Olof Larsson murmästare Sone Nilssons änkas gård till 300 d smt.

I ”Sune vävares gård ”bodde 1717 linvävaren Jacob Schul med hustrun Ingrid Persdotter, Båda skattade 4,16 d smt, vilket var relativt mycket i den omgivningen

24.3.1718 lät dygdesamma hustru Margareta Weddinghuusen lagbjuda framlidne linvävaren Sone Nilssons hus och gård på Ekelundsgatan mellan Olof Larsson timmermans änkas gård å södra och Cort Möllers å norra sidan, varuti hon efter obligation och inprotokollering hade att fordra sammanlagt 128 d 6 öre smt. Gården värderades samma år till 220 d smt av Conrad Esbjörnsson, Hindrik Ekebom. Friedr. Andr. Bollms och Olof Larsson murmästare. Änkan bodde dock kvar ännu 1723 (1720 tillsammans med Retzell Lund, 1722 med Matthias linvävare, 1723 med skeppstimmermannen Hans Ahlbo och målaren Lars Hörig).

Sedan övertogs gården av *stadsbetjänten, senare uppsyningsmannen över bryggarna Sven Svensson Brandt* (bror till skepparen Petter Brandt). Sven Brandt var gift med *Anna Dorothea Lindström*. På grund av brist i hans redovisning för ”stadens under händer havde uppburne medel” uppbjöds den 10.11.1729 första resan stadsbetjänten Sven Brandts hus och gård på Ekelundsgatan.

Badaren Carl Ubeler tillika med dess hustru Helena Sörensdotter (Sönesdotter, nämnd som 12-åring ovan 1710?) samt uppsyningsmannen Sven Brandt och dess hustru Anna Dorothea Lindström skulle i goda mäns närvaro likvidera angående avlidne linvävaren Sören (”) Nilssons gård, varom tvist hade uppstått. De förra hade utsett hökaren Lindquist och snickaråldermannen M Zimmerman., de senare stämpelmästaren Olof Medberg och sterbhusnotarien Enander.

Bouppteckning efter Sven Brandt gjordes 1755, då han sades efterlämna ”hus och gård på Ekelundsgatan mellan hökare Petter Lindquist i söder och linnevävare Erik Öhman i norr, värt 280 d smt”. Egendomen beskrives i bouppteckningen efter änkan den 9.8.1780: ”en liten gård med hus på Ekelundsgatan mellan fabrikör Holmström i söder och Anders Majjgren i norr, bestående undervåningen av stuga, kök utan fönster och en liten kammare åt Hästetorget. I övre våningen en liten ryggåsstuga jämte visthus.”

Packhuskarlen vid Ostindiska Kompaniet Anders Essberg

köpte samma år för 250 rdr specie såväl den fasta som lösa egendomen (Berg I:1, 197). Han kallas i tomtöreslängderna 1785–90 hökare, 1795, förre hökaren och 1800–04 arbetskarlen Anders Essberg.